

Lektira – Dragutin Tadijanović: Srebrne svirale

ZADATAK:

- pročitati 20 pjesama
- svaku pjesmu treba čitati dvaput; nakon drugog čitanja zatvoriti oči
- otvoriti oči i napisati neku misao ili asocijaciju stvorenu pjesmom
- napisati listu 5 najdražih pjesama
- o jednoj pjesmi napisati esej
- jednu pjesmu naučiti napamet (mora imati najmanje sedam stihova)

Što pisati o pjesmi?

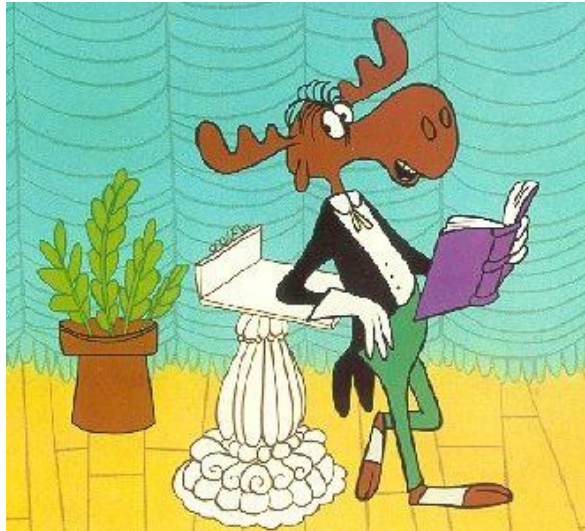
Detaljno objasni o čemu pjesma govori i navedi kojoj vrsti po temi pripada. Pritom možeš citirati neke stihove.

Lirske pjesme su često zagonetne, nejasne, višeznačne, metaforične, ali ti slobodno iznosi svoja shvaćanja pojedinih dijelova pjesme ili cijele pjesme. Istakni pritom da je to tvoje mišljenje.

Nakon analize značenja pjesme priredi na opis stilskih postupaka.

Pokušaj u pjesmi prepoznati neke od stilskih postupaka koje smo učili:

- *metafora*
- *alegorija*
- *epitet*
- *personifikacija*
- *usporedba*
- *onomatopeja*
- *kontrast*
- *hiperbola*
- *gradacija*
- *elipsa*
- *inverzija*.

Navedi pokoji primjer za različite *pjesničke slike* (*slušne, vidne, mirisne, dodirne, okusne*).

Prepoznaj činitelje lijepoga zvuka, ritma:

- *slobodni/vezani stih*
- *vrsta rime*
- *aliteracija*
- *asonanca*
- *opkoračenje*
- *istaknuta ponavljanja riječi*.

Citiraj stih u kojem si prepoznao nešto od toga, tj. prepisi ga doslovno i označi navodnicima!

Dobro bi došla i ilustracija uz pjesmu ili neka zanimljivost o piscu.

PRIMJER:

Tin Ujević:

IGRAČKA VJETROVA

Pati bez suze, živi bez psovke,
i budi mirno nesretan.
Tašte su suze, a jadicovke
ublažit neće gorki san.

Podaj se pjanom vjetru života,
pa nek te vije bilo kud;
pusti ko listak nek te mota
u ludi polet vihor lud.

Leti ko lišće što vir ga vije
za let si, dušo, stvorena;
za zemlju nije, za pokoj nije
cvijet što nema korijena.

Ovu sam pjesmu odabrao jer mi se već nakon prvog čitanja jako svidjela, posebno prva dva stiha i zadnja strofa.

Teško mi je odrediti kojoj vrsti po temi pripada ova pjesma. Možda bi se najprije mogla svrstati u misaone (refleksivne) pjesme jer se iznose razmišljanja o jednoj vrsti ljudi. O čemu se zapravo govori u pjesmi?

Pjesnik se obraća jednoj vrsti ljudi, a o kakvim je ljudima riječ najbolje se vidi u zadnjoj strofi. Riječ je o *čovjeku stvorenu za let, o cvijetu što nema korijena*. Dakle, to sigurno nisu mirni, povučeni, obiteljski ljudi, uredni građani što od 8 do 16 odrađuju svoj posao, a onda igraju domino s djecom i gledaju politiku. Ne, Ujević govori o ljudima koji su pomalo svoji, otkačeni, nemirni, drugačiji, mislim da su to ljudi koji su skloni umjetnosti i žive za umjetnost pa su malo „u oblacima“.

Trebaju li se takvi ljudi promijeniti i biti kao drugi?

Ne, Ujević misli da su ti ljudi jednostavno rođeni (*stvoreni*) takvi i da se trebaju prepustiti toj nekakvoj unutrašnjoj energiji koja ih vodi. Puno stihova upravo o tome govori. Zapravo, obje zadnje strofe ponavljaju tu misao. To je, dakle, temeljna misao ove pjesme.

Kroz pjesmu se provlači još jedno bitno razmišljanje: da su takvi ljudi nesretni i da pate zbog toga što su takvi, što su drugačiji, što su puni tog nemira. To se vidi u prvoj kitici. A Ujević samo kaže neka skrivaju svoju bol, neka ne gnjavaju druge ljude s tim, neka pate u samoći.

Ujević govori iz vlastitog iskustva. On je bio poznat po umjetničkom, boemskom načinu života. Najpoznatija je njegova fotografija gdje u kavani pripaljuje cigaretu, a na stolu pred njim litra crnog vina.

Pjesma je sastavljena od tri strofe s po četiri stiha (tri katrena). Stihovi su vezani, rima je unakrsna. Stihovi imaju 7, 8, 9 i 10 slogova. Prevladavaju osmerci i deseterci. Prvi i treći stih u svakoj strofi su dulji, a drugi i četvrti kraći.

Ističe se nekoliko metafora i usporedaba.

Metafore: *pjani vjetar života* - nemirni duh u čovjeku
za let si, dušu, stvorena – za nemiran, otkačen način života
cvijet što nema korijena – čovjek nemirna duha.

Usporede: „... *pusti ko listak nek te mota*
u ludi polet vihor lud.“
„*Leti ko lišće što vir ga vije...*“

